

B. DEMOGRAFICKÉ VÝCHODISKÁ PRE SPRACOVANIE ÚPN MESTA POVAŽSKÁ BYSTRICA¹

B.1. Obyvateľstvo

B.1.1. Počet obyvateľov a ich zloženie

Podľa počtu obyvateľov patrí Považská Bystrica medzi stredne veľké mestá SR a v rebríčku slovenských miest zaujíma v roku 2004 podľa veľkosti 13. miesto s počtom obyvateľov 42.320.

Pri sčítaní ľudu, domov a bytov k 3.3.1991 žilo v meste Považská Bystrica 40.083 obyvateľov, ktorí tvorili až 63,59 % obyvateľstva okresu Považská Bystrica, pri SODB 2001 už 42.773 obyvateľov (65,65 % obyvateľov okresu).

Mesto malo pri SODB 2001 trinásť mestských častí, pričom v mestskej časti Považská Bystrica žilo v roku 2001 - 35.250 obyvateľov, t.j. 82,4 % obyvateľov mesta. Viaceré mestské časti vznikli pripojením pôvodne samostatných obcí (Orlové, Považské Podhradie a Zemiansky Kvašov k 28.11.1971, Považská Teplá k 1.1.1979, Dolný Milochov, Horný Milochov, Dolný Moštenec, Horný Moštenec, Šebeštanová a Podvažie k 1.7.1979, Podmanín a Praznov k 1.1.1980). Naopak, od mesta Považská Bystrica bola k 23.11.1990 oddčlenená obec Sverepec (pôvodne pričlenená k Považskej Bystrici k 1.1.1981).

B.1.2. Retrospektívny vývoj obyvateľstva

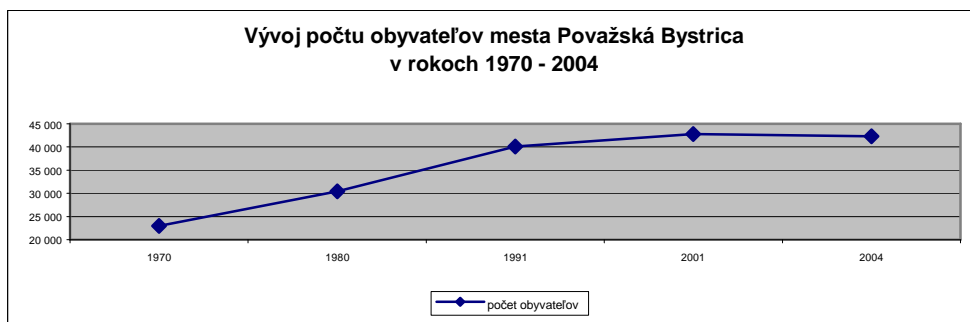
Mesto Považská Bystrica je okresným sídlom a plní významnú sídelno-hospodársku funkciu vo svojom regióne. V okresnom meste žije v roku 2004 65,40% obyvateľov okresu.

Tab. B.1.2-1 Retrospektívny vývoj obyvateľstva Považskej Bystrice od r. 1961

Počet obyvateľov	1961	1970	1980	1991	2001	2004
mesto Považská Bystrica	19 296	22 953	30 444	40 083	42 773	42 320
okres Považská Bystrica				63 033	65 150	64 708
% obyv.mesta z obyv. okresu				63,59	65,65	65,40

Pozn.: roky 1961, 1970, 1980, 1991, 2001 ku dňu sčítania, údaje o počte obyvateľov v územnosprávnom členení mesta Považská Bystrica v r. 2001, rok 2004 k 31.12. príslušného roku

Graf B.1.2-1 Vývoj počtu obyvateľov v meste Považská Bystrica

¹ Vzhľadom na skutočnosť, že pri spracovaní prieskumov a rozborov pre ÚPN mesta Považská Bystrica v rokoch 2001-2002 neboli ešte k dispozícii definitívne výsledky SODB 2001, sú v nasledujúcich kapitolách uvedené aj demografické údaje charakterizujúce stav v meste v r. 2001, doplnené o niektoré aktuálne údaje z neskorších rokov.

Počet obyvateľov Považskej Bystrice sa v období rokov 1970-2004 zvýšil o 19.367 obyvateľov, t. j. o 84 % od roku 1970, pričom v jednotlivých obdobiach po r. 1970, s výnimkou obdobia 2001 – 2004 kedy došlo k poklesu obyvateľstva, sa zvyšoval takto:

Tab. B.1.2-2 Retrospektívny vývoj obyvateľstva Považskej Bystrice v r. 1970-2004

Obdobie	Prírastky počtu obyvateľov	Index rastu
1970-1980	7.491	133
1981-1991	9.639	132
1991-2001	2.690	107
2001 - 2004	-453	98,94

B.1.3. Bilancia pohybu obyvateľstva mesta Považská Bystrica po r. 1991

Nárast počtu obyvateľov Považskej Bystrice sa skladá z prirodzeného prírastku a prírastku sťahovaním.

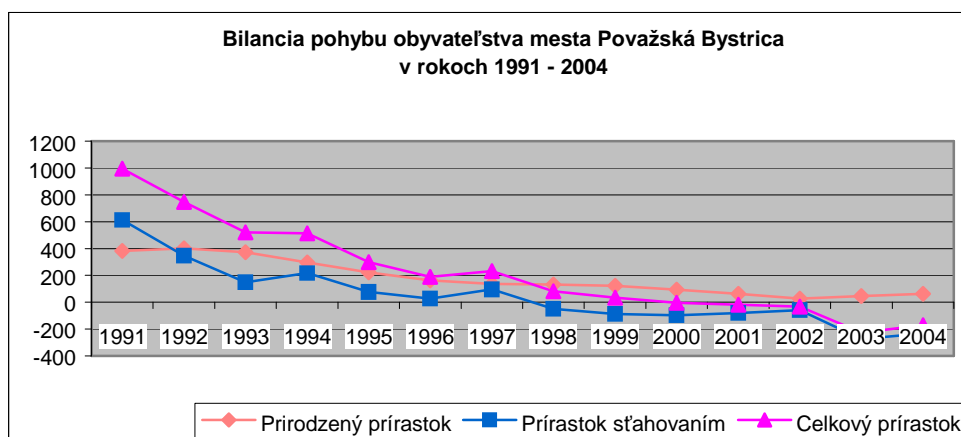
Celkový prírastok počtu obyvateľov Považskej Bystrice v rokoch 1991 – 2004 bol podľa bilancie pohybu obyvateľstva 3.163 osôb, z toho prirodzený prírastok bol 2.517 osôb, prírastok sťahovaním 646 osôb. Určujúcim zdrojom rastu obyvateľstva je prirodzený prírastok, ktorý sa na celkovom prírastku podieľa 79,57%.

Tab. B.1.3-1 Bilancia pohybu obyvateľov v meste Považská Bystrica v rokoch 1991-2004

Rok	Prirodzený prírastok	Prírastok sťahovaním	Celkový prírastok	Stav k 31.12.
1991	381	614	995	40.955
1992	401	347	748	41.703
1993	372	148	520	42.223
1994	296	218	514	42.737
1995	223	76	299	43.036
1996	162	27	189	43.225
1997	136	97	233	43.458
1998	131	-49	82	43.540
1999	122	-88	34	43.574
2000	93	-97	-4	43.570
2001	62	-81	-19	42.748
2002	28	-60	-32	42.716
2003	47	-273	-226	42.490
2004	63	-233	-170	42.320
1991 - 2004	2.517	646	3.163	

Zdroj: Krajská správa ŠÚ v Trenčíne

Graf B.1.3-1 Bilancia pohybu obyvateľov v Považskej Bystrici v rokoch 1991-2004

Prírodné prírastky zaznamenali v celom sledovanom období plusové hodnoty, prírastky sťahovaním zaznamenali v rokoch 1991 – 1997 plusové hodnoty, od roku 1998 však zaznamenávajú mínusové hodnoty. Celkové prírastky sa počas celého sledovaného obdobia znižujú, pričom od roku 2000 zaznamenávajú mínusové hodnoty.

V relatívnom vyjadrení sú prírodné prírastky a prírastky sťahovaním v Považskej Bystrici v r. 1991-2004 (v prepočte na 1.000 obyv.) nasledujúce:

Tab. B.1.3-2 Bilancia prírastkov obyvateľov v meste Považská Bystrica v rokoch 1991-2004

Rok	Prírodné prírastky na 1.000 obyvateľov (‰)	Prírastky sťahovaním na 1.000 obyvateľov (‰)
1991	9,30	14,99
1992	9,62	8,32
1993	8,81	3,51
1994	6,93	5,10
1995	5,18	1,77
1996	3,75	0,62
1997	3,13	2,23
1998	3,01	-1,13
1999	2,80	-2,02
2000	2,13	-2,23
2001	1,45	-1,89
2002	0,66	-1,40
2003	1,11	-6,43
2004	1,49	-5,51
ročný priemer 1991 - 2004	4,21	1,08

Zdroj: Krajská správa ŠÚ v Trenčíne

V prepočte na 1.000 obyvateľov vykazuje v roku 2004 prírodný prírastok v meste Považská Bystrica priaznivú hodnotu (1,49) v porovnaní s okresnou hodnotou (-0,54), prírastok/úbytok sťahovaním vykazuje v meste Považská Bystrica vyšší úbytok sťahovaním (-5,51) ako je okresná hodnota (-1,39). Čo sa týka celkového prírastku vykazuje aj okres (-1,93) aj mesto Považská Bystrica (-4,02) úbytok.

Tab.B.1.3-3 Bilancia pohybu obyvateľov v rokoch 1997-2004 v meste a okrese Považská Bystrica, a v Trenčianskom kraji (absolútne údaje)

Rok	Mesto Považská Bystrica				Okres Považská Bystrica			
	Počet obyv. k 31.12.	Príro- dzený prírastok	Prírastok sťaho- vaním	Celkový prírastok	Počet obyv. k 31.12.	Príro- dzený prírastok	Prírastok sťahovaním	Celkový prírastok
1997	43 458	136	97	233	65 837	110	30	140
1998	43 540	131	-49	82	65 861	63	-39	24
1999	43 574	122	-88	34	65 862	76	-75	1
2000	43 570	93	-97	-4	65 847	29	-44	-15
2001	42 748	62	-81	-19	65 110	49	-100	-51
2002	42 716	28	-60	-32	65 007	-108	5	-103
2003	42 490	47	-273	-226	64 833	-67	-107	-174
2004	42 320	63	-233	-170	64 708	-35	-90	-125
1997 - 2004		682	-784	-102		117	-420	-303

Rok	Trenčiansky kraj			
	Počet obyv. k 31.12.	Prirodzený prírastok	Prírastok sťahovaním	Celkový prírastok
1997	610 349	72	142	214
1998	609 739	-330	-280	-610
1999	609 288	-118	-333	-451
2000	608 786	-291	-211	-502
2001	604 917	-655	-392	-1047
2002	603 494	-897	-526	-1423
2003	602 166	-1113	-215	-1328
2004	601 392	-663	-111	-774
1997 - 2004		-3 995	-1 926	-5 921

Zdroj: Krajská správa ŠÚ v Trenčíne

B.1.4. Veková štruktúra obyvateľstva

Veková štruktúra obyvateľov Považskej Bystrice ako aj celého okresu vykazuje priaznivú skladbu. Údaje o vekovej štruktúre obyvateľstva uvádzame k SL 1991, SODB 2001 a k 31.12.2004 z podkladov Krajskej správy Štatistického úradu v Trenčíne.

Tab. B.1.4-1 Veková štruktúra obyvateľstva mesta Považská Bystrica v roku 1991, 2001 a 2004

Veková štruktúra	absolútne hodnoty			v %		
	SL 1991	SODB 2001	31.12.2004	SL 1991	SODB 2001	31.12.2004
predproduktívni obyv.	11.830	8.978	7.302	29,51	21,01	17,25
produktívni obyv.	23.494	27.790	28.543	58,61	65,04	67,45
poproduktívni obyv.	4.759	5.960	6.475	11,87	13,95	15,30
spolu	40.083	42.728	42.320	100,00	100,00	100,00
index starnutia	40,23	66,38	88,67			
nezistení		45				
počet obyv. spolu	.83	42.773	42.320			

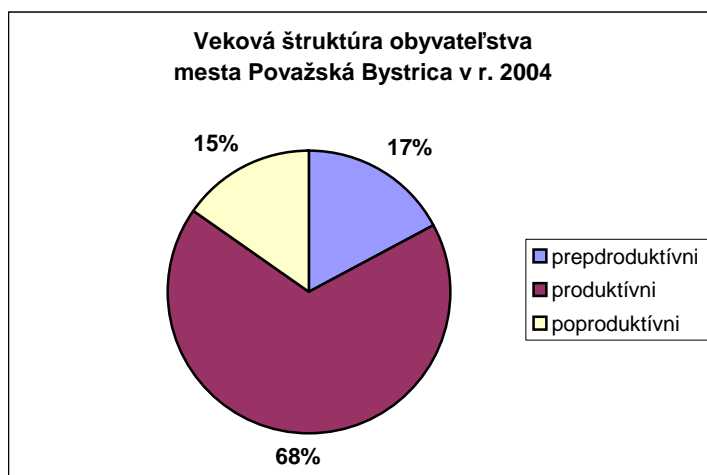
Zdroj: SL 1991, SODB 2001, r. 2004 - Krajská správa ŠÚ SR v Trenčíne

Tab. B.1.4-2 Veková štruktúra obyvateľstva okresu, mesta Považská Bystrica a vidieckych sídiel v roku 2004

Veková skupina 2004	Okres Považská Bystrica		Mesto Považská Bystrica		Vidiecke sídla okresu	
	počet osôb	%	počet osôb	%	počet osôb	%
0-14	11.214	17,33	7.302	17,25	3.912	17,47
produktívna	41.910	64,77	28.543	67,45	13.367	59,71
poproduktívna	11.584	17,90	6.475	15,30	5.109	22,82
spolu	64.708	100,00	42.320	100,00	22.388	100,00
priemerný vek	36,64		35,61			
index starnutia	103,30		88,67		130,60	

Zdroj: Krajská správa ŠÚ v Trenčíne

Graf B.1.4-1 Veková štruktúra obyvateľstva mesta Považská Bystrica v roku 2004

Od r. 2001 do roku 2004 sa znížil podiel predproduktívneho obyvateľstva, zvýšil sa podiel produktívneho a poproduktívneho obyvateľstva a to v meste Považská Bystrica, v okrese Považská Bystrica aj vo vidieckych sídlach, pričom najvýraznejšie sa to prejavilo v meste Považská Bystrica.

Priemerný vek v meste Považská Bystrica dosahoval k 31.12.2004 hodnotu 35,61 a index starnutia mal hodnotu 88,67. Priemerný vek v okrese Považská Bystrica dosahoval v r. 2004 hodnotu 36,64 a index starnutia 103,30.

Z prehľadu vyplýva, že skladba vekovej štruktúry obyvateľstva celého okresu Považská Bystrica je ovplyvňovaná veľmi priaznivou skladbou vekovej štruktúry obyvateľov mesta Považská Bystrica, ktorá sa vyznačuje vysokým podielom predproduktívnej zložky (0-14 r.), vysokým podielom obyvateľov v produktívnom veku a nízkym zastúpením obyvateľstva v poproduktívnom veku.

Vidiecke sídla okresu Považská Bystrica majú skladbu vekovej štruktúry obyvateľstva menej priaznivú. Charakterizuje ju nižší podiel predproduktívnej zložky a vyššie zastúpenie obyvateľov v poproduktívnom veku.

Výraznejšie rozdiely v demografickej štruktúre obyvateľstva podľa veku sú medzi mestskými a vidieckymi sídlami. Rozvojový demografický potenciál je sústredený v meste Považská Bystrica, kde index vitality dosahuje hodnotu 112,8 (stagnujúci až mierne klesajúci typ populácie), zatiaľ čo vo vidieckych sídlach je táto hodnota veľmi nízka (76,6- regresívny typ populácie).

Pre porovnanie uvádzame aj údaje vekovej štruktúry zo SODB 2001. Skladba vekovej štruktúry obyvateľstva okresu Považská Bystrica sa v porovnaní s celoslovenským priemerom vyznačuje vyšším zastúpením obyvateľstva v predproduktívnom veku a nižším zastúpením obyvateľstva v poproduktívnom veku.

Tab. B.1.4-3 Veková štruktúra obyvateľstva roku 2001

Veková skupina 2001	Okres Považská Bystrica		Mesto Považská Bystrica		Priemer za SR
	počet osôb	%	počet osôb	%	%
0-14	13.197	20,3	8.978	21,0	18,9
produktívna	40.749	62,5	27.790	65,0	62,3
poproduktívna	11.146	17,1	5.960	13,9	18,0
spolu	65.092	99,9	42.728	99,9	
nezistené	58	0,1	45	0,1	

Zdroj: SODB 2001

B.1.5. Bývajúce obyvateľstvo podľa vzdelania

Počet bývajúceho obyvateľstva vo veku 16 a viac rokov bol v meste Považská Bystrica v r. 2001 pri SODB 33.190 osôb a mal nasledujúcu štruktúru:

Tab. B.1.5-1 Bývajúce obyvateľstvo v roku 1991 a 2001 podľa vzdelania

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	Rok 1991		Rok 2001	
	abs.	%	abs.	%
základné	7.674	27,16	6.177	18,61
učňovské a stredné bez maturity	8.233	29,14	9.417	28,37
učňovské a stredné s maturitou + vyššie	8.952	31,69	12.891	38,84
vysokoškolské	3.002	10,63	4.059	12,23
ostatní bez udania školského vzdelania	308	1,09	575	1,73
ostatní bez školského vzdelania	84	0,30	71	0,21
spolu obyvateľstvo vo veku 16 a viac rokov	28.253	100,00	33.190	100,00
trvale bývajúce obyvateľstvo spolu	40.083		42.773	

Zdroj: SL 1991 a SODB 2001

Oproti SL 1991 sa do roku 2001 zlepšila vzdelanostná štruktúra obyvateľstva mesta Považská Bystrica – klesol podiel obyvateľstva so základným vzdelaním z 27 % (r. 1991) na 18,61 % (r. 2001), narástol podiel obyvateľstva s učňovským a stredným vzdelaním s maturitou z 31,7 % (r.1991) na 38,8 % (r. 2001) a narástol podiel obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním z 10,6 % (r. 1991) na 12,23 % (r.2001).

B.1.6. Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti

Porovnanie skladby obyvateľstva podľa národnosti mesta Považská Bystrica pri sčítaniach obyvateľov v rokoch 1991 a 2001 vyzerá nasledovne:

Tab. B.1.6-1 Bývajúce obyvateľstvo v rokoch 1991 a 2001 podľa národnosti

národnosť	1991		2001	
	abs.	%	abs.	%
slovenská	39.229	97,87	41.796	97,72
maďarská	46	0,11	40	0,09
rómska	46	0,11	38	0,09
česká	650	1,62	434	1,01
rusínska	4	0,01	15	0,04
ukrajinská	12	0,03	12	0,03
nemecká	7	0,02	20	0,05
poľská	21	0,05	28	0,07
srbská	-	-	1	0,00
ruská	-	-	14	0,03
židovská	-	-	2	0,00
ostatné a nezistené	68	0,17	373	0,87
spolu	40.083	100,00	42.773	100,00

Zdroj: SL 1991 a SODB 2001

Silné zastúpenie má obyvateľstvo slovenskej národnosti s 97,72 %-tami.

B.1.7. Náboženská štruktúra obyvateľstva

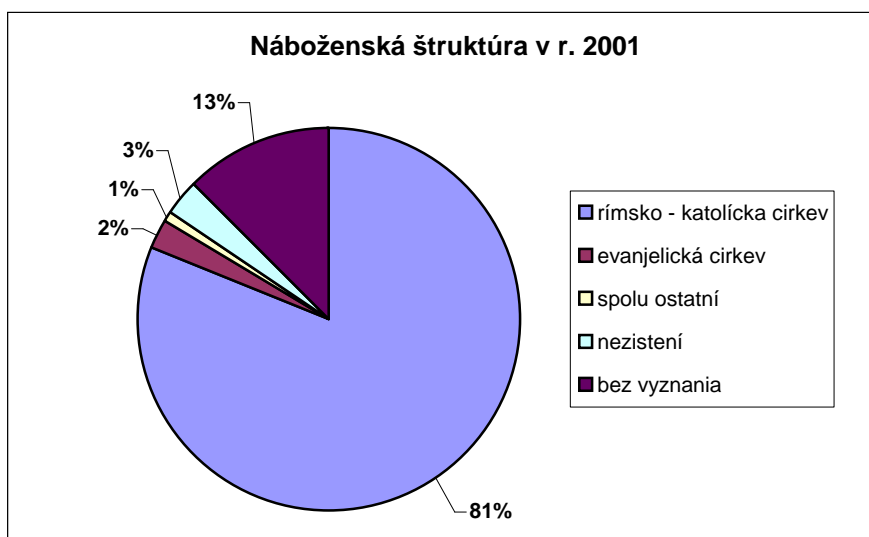
Podľa náboženskej štruktúry prevažujú v meste Považská Bystrica obyvatelia rímsko-katolíckeho vyznania - až 81 % v r. 2001. Ich podiel oproti roku 1991 výrazne narástol.

Tab. B.1.7-1 Bývajúce obyvateľstvo v rokoch 1991 a 2001 podľa náboženstva

náboženské vyznanie	1991		2001	
	abs.	%	abs.	%
Rímsko-katolícka cirkev	27.597	68,85	34.688	81,10
Grécko-katolícka cirkev	62	0,15	76	0,18
Pravoslávna cirkev	11	0,03	28	0,07
Československá husitská cirkev	2	0,00	18	0,04
Evanjelická cirkev	712	1,78	1.059	2,47
spolu ostatné cirkvi	82	0,21	256	0,60
nezistené	8.113	20,24	1.249	2,92
bez vyznania	3.504	8,74	5.399	12,62
spolu	40.083	100,0	42.773	100,0

Zdroj: SL 1991 a SODB 2001

Graf B.1.7-1 Náboženská štruktúra obyvateľstva v r.2001

B.2. Zamestnanosť

B.2.1. Hospodárska základňa mesta a okresu Považská Bystrica

Za jednotlivé sídla sa sleduje štruktúra ekonomicky aktívneho obyvateľstva podľa odvetvia hospodárstva iba pri SODB. Za mesto Považská Bystrica sú uvedené údaje podľa odvetvia hospodárstva zo SODB 2001 ako aj za jednotlivé sektory národného hospodárstva.

Pracovné príležitosti členíme do troch národohospodárskych sektorov, ktoré zahŕňajú jednotlivé odvetvia takto:

- I - primárny sektor = poľnohospodárstvo a lesníctvo
- II - sekundárny sektor = priemysel a stavebníctvo
- III - terciérny sektor = ostatné odvetvia

Tab. B.2.1-1 Zamestnanecká štruktúra obyvateľstva mesta Považská Bystrica ako ju sleduje ŠÚ SR pri SODB 2001

Ekonomicke aktívne obyvateľstvo v meste Považská Bystrica podľa odvetvia hospodárstva	abs.	v %	z toho odchádza do zamestnania
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	144	0,64	66
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	108	0,48	15
Rybolov, chov rýb	7	0,03	1
Ťažba nerastných surovín	27	0,12	6
Priemyselná výroba	5.122	22,71	759
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	327	1,45	52
Stavebníctvo	1.366	6,06	381
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	2.856	12,67	366
Hotely a reštaurácie	501	2,22	73
Doprava, skladovanie a spoje	891	3,95	265
Peňažníctvo a poisťovníctvo	394	1,75	69
Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj	1.038	4,60	221
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	1.313	5,82	318
Školstvo	1.397	6,20	195
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	1.221	5,41	157
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	564	2,50	106
Súkromné domácnosti s domácim personálom	1	0,00	0
Exteritoriálne organizácie a združenia	39	0,17	35
EA bez udania odvetví	5.234	23,21	448
Spolu	22.550	100,00	3.533

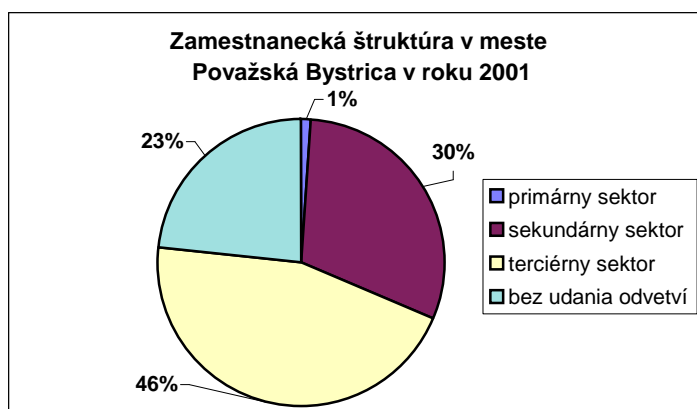
Zdroj: SODB 2001

Tab. B.2.1-2 Zamestnanecká štruktúra obyvateľstva mesta Považská Bystrica podľa sektorov v r. 2001

	absolútne hodnoty	v %
primárny sektor	259	1,15
sekundárny sektor	6.842	30,34
terciérny sektor	10.215	45,30
bez udania odvetví	5.234	23,21
spolu	22.550	100,00

Zdroj: SODB 2001

Graf B.2.1-1 Zamestnanosť v meste Považská Bystrica v roku 2001

Štatistický úrad SR vypracováva Mestskú a obecnú štatistiku (MOŠ), ktorá ako automatizovaný štatistický informačný systém poskytuje štatistické informácie za každú obec a mesto SR. V rámci sledovaných ukazovateľov MOŠ je aj odvetvová štruktúra hospodárstva a subjekty vedené v Registri organizácií:

Tab. B.2.1-3 Odvetvová štruktúra hospodárstva mesta Považská Bystrica podľa sektorov v r. 2003

Odvetvová štruktúra hospodárstva v roku 2003	abs.	v %
Odvetvová štruktúra hospodárstva: subjekty za územie spolu (OKEČ 01-99)	4.336	100,00
Subjekty v poľnohosp., poľovníctve, lesnom hosp. a rybolove spolu (OKEČ 01, 02 a 05)	52	1,20
Subjekty v ťažbe nerast. surovín., priemysle, výrobe elektriny, plynu a vody (OKEČ 10-41)	887	20,46
Subjekty v stavebníctve (OKEČ 45)	909	20,96
Subjekty v obchode, hotel.sl., doprave, peňažníctve, školstve a zdravotníctve (OKEČ 50-95)	2.488	57,38

Zdroj: Mestská a obecná štatistika 2003, ŠÚ SR

Tab. B.2.1-4 Subjekty vedené v Registri organizácií mesta Považská Bystrica v r. 2003

Subjekty vedené v Registri organizácií	4.336
Právnické subjekty spolu	816
Podniky	567
Obchodné spoločnosti	518
Akciové spoločnosti	41
Spol. s r.o.	468
Družstvá	8
Štátne podniky	-
Obecné podniky	x
Org. zložky zahr. osôb	17
Ostatné ziskovo orient. jednotky	-
Neziskové organizácie - spolu	249
Neziskové organizácie - rozpočtové	24
Neziskové organizácie - príspevkové	10
Neziskové organizácie - ostatné	215
Fyzické osoby nezapísané v obchodnom registri - spolu	3.520
Fyzické osoby nezapísané v obchodnom registri - živnostníci	3.361
Fyzické osoby nezapísané v obchodnom registri -slobodné povolania	145
Fyz.os.nezap. v obchod. registri -samostatne hospodáriaci roľníci	14

Subjekty vedené v Registri organizácií	4.336
Počet podnikov v súkromnom sektore - spolu	4.299
Počet podnikov v súk. sektore -v medzinár.vlast. s prevaž. súk.s.	37
Počet podnikov v súkromnom sektore - v zahraničnom vlastníctve	39
Počet podnikov v súkromnom sektore - družstevnom vlastníctve	8
Počet podnikov vo verejnom sektore	37

Zdroj: Mestská a obecná štatistika 2003, ŠÚ SR

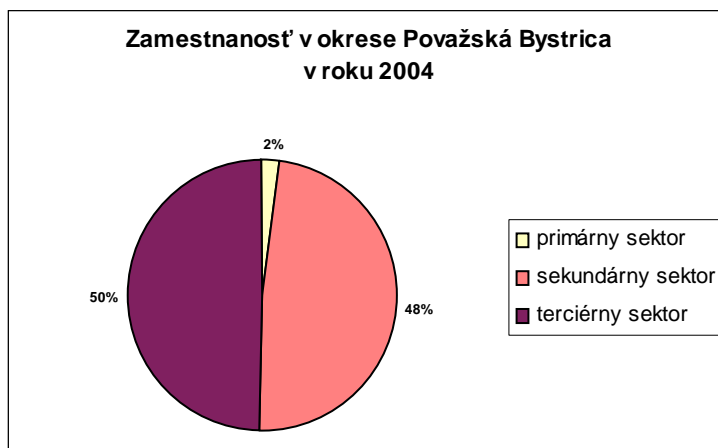
Pozn.: Za okres je uvedený počet pracovníkov v národnom hospodárstve, tak ako ich sleduje Štatistický úrad SR každoročne do úrovne okresov v publikácii Zamestnanosť v SR, krajoch a okresoch. Údaje o počte pracovníkov boli spracované na základe údajov z ročného výkazu Práca 3-01, údajov o malých podnikoch do 20 zamestnancov z výkazu práca 12-01 a odhadov za súkromných podnikateľov nezapísaných do obchodného registra. Počty pracovníkov sú triedené podľa Odvetvovej klasifikácie ekonomických činností.

Tab. B.2.1-5 Pracujúci v NH (jediné zamestnanie) v okrese Považská Bystrica v rokoch 1996 – 2004

Rok	absolútne hodnoty				%			
	I. Sektor	II. Sektor	III. Sektor	Spolu	I. Sektor	II. Sektor	III. Sektor	Spolu
1996	781	12.395	11.564	24.740	3,16	50,10	46,74	100,00
2004	520	11.076	11.473	23.069	2,25	48,01	49,73	100,00

Zdroj: Zamestnanosť v SR, krajoch a okresoch 1996, 2004, ŠÚ SR

Graf. B.2.1-2 Zamestnanosť v okrese Považská Bystrica v roku 2004

Počet pracovných príležitostí sa za roky 1996 – 2004 znížil o 1.671. Znížila sa aj intenzita zamestnanosti, t.j. počet pracovných príležitostí na 100 obyvateľov (PP/100 obyv.) z 37,65 v roku 1996 na 35,65 v roku 2004.

Klesol podiel zamestnaných v primárnom a sekundárnom sektore, narástol podiel zamestnaných v terciárnom sektore.

Odvetvím s v najvyššou zamestnanosťou v okrese Považská Bystrica v roku 2004 bol priemysel (7.601 zamestnaných). V roku 2004 sa podiel tohto odvetvia na celkovej zamestnanosti znížil na 32,95 % z 39,3 % v roku 1996. Najintenzívnejší rast zamestnanosti za obdobie 1996 – 2004 bol v odvetví stavebníctvo. Najvýraznejší pokles, aj napriek stále najvyššiemu zastúpeniu, bol v odvetví priemysel.

Tab. B.2.1-6 Zamestnanosť v okrese Považská Bystrica 1996 – 2004

Rok	Počet zamest. v	Pôdohospod., rybolov	Priemysel	Stavebníctvo	Obchod	Hotely, reštaurácie	Doprava, spojie	Peňažníctvo, poisťovníctvo	Obchod, služby, výskum	Verejná správa	Školstvo	Zdravotníctvo, sociál.starost.	Ostat. verejné služby	Spolu
1996	781	9.724	2.671	3.454	365	1.590	438	968	825	1.959	1.403	562	24.740	
2004	520	7.601	3.475	3.328	492	1.098	247	1.076	878	1.744	1.778	832	23.069	
v %														
1996	3,16	39,3	10,8	13,96	1,48	6,43	1,77	3,91	3,33	7,92	5,67	2,27	100,00	
2004	2,25	32,95	15,06	14,43	2,13	4,76	1,07	4,66	3,81	7,56	7,71	3,61	100,00	

Zdroj: Zamestnanosť v SR, krajoch a okresoch 1996, 2004, ŠÚ SR

Vývoj zamestnanosti a štruktúru hospodárstva v meste a okrese po roku 1989 výrazne ovplyvnila likvidácia špeciálnej výroby a poľnohospodárskych družstiev. Utlmenie výroby v Považských strojárňach, ktoré do roku 1989 predstavovali dominantu v oblasti hospodárskeho, spoločenského, kultúrneho rozvoja mesta a jeho výstavby, malo za

následok výrazné zníženie počtu zamestnaných v priemysle. Zrútenie sa gigantu Považských strojární podnietilo na druhej strane vznik najmä stredného a malého podnikateľského sektoru, ktorý má prioritné postavenie v oblasti rozvoja mesta.

B.2.2. Ekonomická aktivita obyvateľstva

Podľa výsledkov sčítania ľudu v r. 1991 bolo v Považskej Bystrici 20.357 ekonomicky aktívnych obyvateľov (50,78 % z celkového počtu obyvateľov).

K 26.5.2001 bolo v Považskej Bystrici 22.550 ekonomicky aktívnych obyvateľov (52,7 % z celkového počtu obyvateľov. Z toho bolo 11.093 ekonomicky aktívnych žien a 11.457 ekonomicky aktívnych mužov.

B.2.3. Dochádzka a odchádzka za prácou

V roku 2001 žilo v meste Považská Bystrica 42.773 obyvateľov, z čoho bolo ekonomicky aktívnych 22.550 (52,7 %).

Za prácou mimo obec bydliska odchádzalo 3.533 osôb, t. j. 15,66 % z ekonomicky aktívnych osôb. Odchádzka za prácou mimo obec bydliska (nad 60 odchádzajúcich) bola smerovaná takto:

Tab. B.2.3-1 Odchádzka do zamestnania z mesta Považská Bystrica v r. 2001

Obec dochádzky	Počet odchádzajúcich	v %
Púchov	629	17,80
Bratislava hl.m. SR	466	13,19
Žilina	367	10,39
Bytča	163	4,61
Ilava	116	3,28
Trenčín	100	2,83
Dubnica nad Váhom	99	2,80
Beluša	92	2,60
Sverepec	71	2,01
Ostatné obce spolu	890	25,19
Odchádzajúci do zahraničia	540	15,28
spolu odchádzajúci z mesta Považská Bystrica	3.533	100,00

Zdroj: SODB 2001

Do Považskej Bystrice dochádzalo za prácou spolu 5.429 ekonomicky aktívnych obyvateľov. Nad 100 dochádzajúcich obyvateľov dochádzalo z týchto sídiel:

Tab. B.2.3-2 Dochádzka do zamestnania do mesta Považská Bystrica v r. 2001

Obec odchádzky	abs.	v %
Udiča	466	8,58
Papradno	385	7,09
Púchov	310	5,71
Dolná Mariková	273	5,03
Prečín	258	4,75
Plevník-Drienové	238	4,38
Brvnište	220	4,05
Pružina	217	4,00
Bodiná	195	3,59
Jasenica	185	3,41
Domaniža	182	3,35
Beluša	156	2,87

Obec odchádzky	abs.	v %
Bytča	142	2,62
Sverepec	139	2,56
Stupné	126	2,32
Dolný Lieskov	106	1,95
Ostatné obce spolu	1.831	33,73

Zdroj: SODB 2001

Oproti r. 1991 (8.942 dochádzajúcich) výrazne klesol v r. 2001 počet dochádzajúcich za prácou do mesta Považská Bystrica o 3.513 osôb, čo je spôsobené jednak dočasným zánikom pracovných príležitostí v Považskej Bystrici, vznikom nových pracovných príležitostí po aj v menších sídlach (malí podnikatelia, drobné prevádzky), ale aj vyššou nezamestnanosťou ako bola v r. 1991.

B.2.4. Nezamestnanosť

V auguste 2005 bolo v meste Považská Bystrica evidovaných 1.732 nezamestnaných. Vzhľadom na pohlavie výrazne prevyšovali ženy s 59 %-tami. Podľa vzdelania bolo najviac 35,8% vyučených, nezamestnaní s vysokoškolským vzdelaním predstavovali 7,68%.

Podľa veku bolo najviac nezamestnaných vo vekovej kategórii 40 – 50 ročných 28,29%.

Tab. B.2.4-1 Nezamestnanosť v meste Považská Bystrica v auguste 2005

Nezamestnaní v meste Považská Bystrica - august 2005	
počet uchádzačov o zamestnanie	1. 732
ženy	1.028
muži	704

Nezamestnaní podľa vzdelania	
nedokončené vzdelanie alebo bez vzdelania	4
základné	259
vyučení	620
stredné odborné bez maturity	15
úplné stredné vzdelanie	196
úplné stredné všeobecné	58
úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou	432
vyššie	15
vysokoškolské	133
spolu nezamestnaní	1.732

Nezamestnaní podľa veku	
17 roční	1
18 roční	4
19 roční	16
20 - 24 roční	216
25 - 29 roční	206
30 - 34 roční	194
35 - 39 roční	206
40 - 44 roční	247
45 - 49 roční	243
50 - 54 roční	274
55 - 59 roční	119
60 a viacroční	6
spolu nezamestnaní	1.732

Zdroj: Úrad práce, soc. vecí a rodiny, pobočka v Považskej Bystrici

V okrese Považská Bystrica bolo v auguste 2005 2.704 uchádzačov o zamestnanie, z toho bolo 2.424 disponibilných uchádzačov o zamestnanie. Miera evidovanej nezamestnanosti predstavovala 7,72%.

V okrese Považská Bystrica je výrazne nižšia miera nezamestnanosti (7,72%) ako je celoslovenský priemer s 10,88%-tami.

B.2.5. Počet obyvateľov a ekonomicky aktívnych podľa urbanistických obvodov

Porovnaním vekovej štruktúry obyvateľstva v jednotlivých mestských častiach (13 mestských častí) vidno výrazný rozdiel v podiele obyvateľstva v jednotlivých vekových kategóriách.

Index starnutia poukazuje na vysoký podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku v MČ Sever, MČ Za Váhom, MČ Lány, MČ Stred, MČ Západ, MČ Považská Teplá, MČ Milochovej.

Naopak vysoký podiel obyvateľstva v predproduktívnom veku majú MČ Rozkvet, SNP, MČ Hliny, MČ Juh. V MČ Východ a MČ Šebeštanová a Podvažie je približne rovnaký podiel predproduktívneho a poproduktívneho obyvateľstva.

Tab. B.2.5-1 Veková štruktúra obyvateľov podľa mestských častí

MČ	Názov MČ	Veková štruktúra v %			Index starnutia
		predproduktívni	produktívni	poproduktívni	
1	Stred	11,51	70,76	17,72	153,93
2	Sever	13,35	64,94	21,71	162,62
3	Lány	15,41	60,35	24,24	157,37
4	SNP	14,97	77,13	7,90	52,78
5	Rozkvet	34,31	64,32	1,36	3,98
6	Hliny	16,71	74,04	9,24	55,31
7	Za Váhom	15,70	59,12	25,18	160,43
8	Západ	16,89	57,10	26,00	153,91
9	Juh	20,70	60,74	18,56	89,69
10	Východ	21,81	58,17	20,02	91,76
11	Považská Teplá	17,50	57,59	24,91	142,34
12	Milochov	17,79	57,43	24,78	139,29
13	Šebeštanová a Podvažie	19,46	59,01	21,53	110,65
	Považská Bystrica - mesto	20,99	65,08	13,93	66,38

Zdroj: Štatistický lexikón obcí SR 2002, údaje zo SODB 2001 – prepočet na MČ

Tab. B.2.5-2 Počet obyvateľov a EA obyvateľov podľa UO

UO / MČ	Trvale bývajúce obyvateľstvo					Ekonomicky aktívne obyvateľstvo			
	spolu	ženy	predproduktívni	produktívni	poproduktívni	spolu	Odchádzajúci za prácou	pracujúci vo verej. sektore	pracujúci v súkrom. sektore
Považská Bystrica - stred	773	394	89	547	137	435	77	145	194
Stred	773	394	89	547	137	435	77	145	194
Nábrežie	3.023	1.629	407	1.964	652	1.709	294	643	804
Ondrejová	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pod úvozom	63	33	5	40	18	31	2	7	17
Sever	3.086	1.662	412	2.004	670	1.740	296	650	821
Domanižanka	5.375	2.889	839	3.270	1.266	2.657	341	805	1.246
Pod Dedovcom	350	176	43	185	122	166	45	62	81
Lány	5.725	3.065	882	3.455	1.388	2.823	386	867	1.327
Dedovec I	387	187	90	279	18	216	33	61	136
Kvašovský dvor	119	63	22	64	33	54	6	30	17
Sídliisko SNP	7.064	3.591	1.021	5.496	547	4.449	730	1.374	2.235
Vysoká Bukovina	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SNP	7.570	3.841	1.133	5.839	598	4.719	769	1.465	2.388

UO / MČ	Trvale bývajúce obyvateľstvo					Ekonomicky aktívne obyvateľstvo			
	spolu	ženy	predpro- duktívni	produk- tívni	popro- duktívni	spolu	Odchá- dzajúci za prácou	pracujúci vo verej. sektore	pracujúci v súkrom. sektore
Rozkvet I	2.639	1.346	591	2.002	46	1.391	192	449	643
Rozkvet II	8.864	4.532	3.356	5.397	111	4.374	748	1.307	2.286
Rozkvet	11.503	5.878	3.947	7.399	157	5.765	940	1.756	2.929
Dušanica	5	2	0	5	0	4	0	2	2
Hliny	2.196	1.109	363	1.648	185	1.300	206	390	653
Pod Žadovcom	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zemiansky Kvašov	222	109	42	141	39	116	16	55	42
Hliny	2.423	1.220	405	1.794	224	1.420	222	447	697
Ľahký priemysel I	4	1	2	2	0	2	0	0	2
Ľahký priemysel II	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Orlové	660	321	89	384	187	328	52	119	172
Považské Podhradie	833	430	144	499	190	390	51	100	219
Za Váhom	1.497	752	235	885	377	720	103	219	393
Jelšové	1.643	839	301	963	379	791	100	240	397
Krekáčov - Kunovec	97	46	16	52	29	45	7	15	16
Medzijasčie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Priemyselný obvod	18	9	3	14	1	13	4	6	3
Strojárska štvrť	2.634	1.413	422	1.479	733	1.257	190	474	616
Strojárne I	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Strojárne II	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zákopa	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Západ	4.392	2.307	742	2.508	1.142	2.106	301	735	1.032
Cingefov laz	43	22	4	21	18	17	1	5	9
Dolný Moštenec	652	311	137	395	120	323	61	72	156
Horný Moštenec	571	272	121	353	97	276	33	79	143
Juh	1.266	605	262	769	235	616	95	156	308
Dolné lazy	17	9	2	12	3	11	1	1	7
Dvorského laz	24	9	2	11	11	9	1	2	3
Horné lazy - Podkostolčie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Podmanín	553	272	140	325	88	273	27	89	138
Praznov	630	302	123	364	143	315	24	83	118
Východ	1.224	592	267	712	245	608	53	175	266
Považská Teplá	1.244	651	220	718	306	590	97	206	347
Vrtižer	173	82	28	98	47	83	18	31	37
Považská Teplá	1.417	733	248	816	353	673	115	237	384
Dolný Milochov	684	347	129	400	155	332	81	132	180
Horný Milochov	103	58	11	52	40	43	3	17	24
Šuvarovce	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Milochov	787	405	140	452	195	375	84	149	204
Podvažie	536	278	101	330	105	266	39	70	137
Podvažie	536	278	101	330	105	266	39	70	137
Šebešťanová	574	292	115	325	134	284	53	70	166
Šebešťanová	574	292	115	325	134	284	53	70	166
Pov. Bystrica - mesto	42.773	22.024	8.978	27.835	5.960	22.550	3.533	7.141	11.246

Zdroj: Štatistický lexikón obcí SR 2002, údaje zo SODB 2001 – prepočet na MČ

B.3. Výhľadový počet obyvateľov a ekonomická aktivita

Výskumné demografické centrum (Infostat, Bratislava) vypracovalo v r. 2004 Prognózu vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025. Východiskovým podkladom na výpočet prognózy bol počet a veková štruktúra obyvateľstva v okresoch k 31.12.2002.

Podľa tejto prognózy sa predpokladá do roku 2020 v okrese Považská Bystrica pokles obyvateľstva o 1.333 osôb (od SODB 2001 zo 65.150 obyvateľov na 63.817 v roku 2020).

Prognóza vývoja počtu obyvateľov mesta Považská Bystrica pre 50.000 obyvateľov v r. 2020²

Pri predpokladanom náraste počtu obyvateľov na 50.000 do r. 2020 by malo obyvateľstvo mesta Považská Bystrica narásť od r. 2004 do r. 2020 o 7.680 obyvateľov, t.j. o 480 obyvateľov ročne.

Takýto nárast nie je možný prirodzeným nárastom, ale len za predpokladu výraznejšej migrácie obyvateľstva do mesta Považská Bystrica. Predpokladá sa hlavne migrácia produktívnej a predproduktívnej zložky obyvateľstva, na základe čoho a bude odvíjať aj veková štruktúra a ekonomická aktivita obyvateľstva v r. 2020, a rovnako aj nároky obyvateľstva na občiansku vybavenosť.

Treba však podotknúť, že od r. 1998 dochádza v meste Považská Bystrica k migračnému úbytku obyvateľstva, a aby došlo až k takejto výraznej migrácii obyvateľstva do mesta, museli by v ňom byť vytvorené veľmi výhodné pracovné príležitosti, bytové podmienky a vybavenosť službami, ktoré sem toto obyvateľstvo prilákajú.

Tab. B.3 -1 Veková štruktúra obyvateľstva v r. 2001 a prognóza v r. 2020

Veková štruktúra mesta Pov. Bystrica	rok 2001		rok 2020	
	abs.	v %	abs.	v %
0-14	8.978	20,99	9.000	18,00
15-44	21.238	49,65	22.500	45,00
45-64	8.955	20,94	14.500	29,00
65+	3.557	8,32	4.000	8,00
nezistení	45	0,11		
Spolu	42.773	100,00	50.000	100,00

Tab. B.3 -2 Ekonomická aktivita obyvateľstva v r. 2001 a prognóza v r. 2020

	Stav r. 2001	Nápočet pre r. 2020
počet obyvateľov	42.773	50.000
obyvateľstvo v produktívnom veku	27.790	37.000
počet EA obyvateľov	22.550	29.600
podiel EA z celkového počtu obyv. (%)	52,7	59,2
ženy na MD a nezamestnaní	- 4.989	- 2.368
disponibilné pracovné sily v Považskej Bystrici	17.561	27.232
odchádzka za prácou z Považskej Bystrice	- 3.533	+ 2.960
dochádzka za prácou do Považskej Bystrice	+ 5.429	
celkom pracovných síl v Považskej Bystrici	19.457	32.560

ÚPN mesta predpokladá do r. 2020 vyšší počet obyvateľov v produktívnom veku (hlavne 45-64 ročných), ako bol v r. 2001, čo súvisí so zvyšovaním veku odchodu do dôchodku a s uvažovanou výraznou migráciou obyvateľstva v produktívnom veku do mesta Považská Bystrica.

Od produktívneho veku obyvateľstva sa odvíja aj ekonomická aktivita obyvateľstva a pracovné sily v meste Považská Bystrica (predstavujú časť ekonomicky aktívneho obyvateľstva bez žien na materskej dovolenke a nezamestnaných), pričom sa v r. 2020 na základe priaznivého vývoja v posledných rokoch počíta len so 4 %-nou nezamestnanosťou.

² Na základe danej prognózy vývoja obyvateľstva v okrese Považská Bystrica, ale aj na základe skutočného vývoja obyvateľstva v samotnom meste Považská Bystrica v období rokov 2001-2004, kedy bol v ňom zaznamenaný pokles obyvateľstva o 453 obyvateľov (k 31.12.2004 žilo v meste Považská Bystrica len 42.320 obyvateľov), bude pravdepodobnejším variantom vývoja pokles obyvateľstva na 41.740 obyvateľov do roku 2020. V tomto prípade by došlo k výraznému znižovaniu predproduktívnej zložky obyvateľstva, čo okrem iného vyvolá odlišné nároky na občianske vybavenie oproti ÚPN.

Podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov (EAO) z celkového počtu obyvateľov sa tak zvýši z 52,7 % v roku 2001 na 59,2 % v r. 2020.

Ženy na materskej dovolenke a nezamestnaní predstavovali v r. 2001 – 22,12 % EAO obyvateľov. Do r. 2020 sa predpokladá značný pokles oboch týchto kategórií obyvateľov, a to na cca 8 % (z toho nezamestnaných cca 4 %).

V r. 2001 odchádzalo za prácou mimo obec 3.533 obyvateľov, t.j. 15,67 % z EAO. Do Považskej Bystrice za prácou dochádzalo 5.429 obyvateľov (24,075 % z EAO). Rozdiel predstavoval 1.896 osôb v prospech pracovných síl v meste Považská Bystrica, t.j. cca 8,4 % z EAO, s ktorými je potrebné počítať aj v r. 2020. Pre r. 2020 počítame v zásade so zachovaním terajších pomerov odchádzky a dochádzky za prácou, t.j. s cca 10 %-nou celkovou dochádzkou do mesta z okolitých obcí.

Zamestnanecká štruktúra obyvateľstva predpokladá do r. 2020 percentuálne rovnaký podiel jednotlivých sektorov, pričom sa predpokladá výrazne vyšší podiel obyvateľstva zamestnaného v terciérnom sektore.

Tab. B.3-3 Zamestnanecká štruktúra obyvateľstva v r. 2001 a prognóza v r. 2020

Zamestnanecká štruktúra obyvateľstva podľa sektorov NH	2001			2020	
	abs.	%	% so započítaním nezist. zam.	abs.	%
primárny sektor	259	1,15	1,50	325	1,00
sekundárny sektor	6.842	30,34	39,51	11.070	34,00
terciérny sektor	10.215	45,30	58,99	21.165	65,00
bez udania odvetví	5.234	23,21	-	.	.
spolu	22.550	100,00	100,00	32.560	100,00

Ak počet zamestnancov bez udania odvetví rozdelíme v pomere zistených údajov, dostaneme približnú reálnu zamestnaneckú štruktúru v meste. Tú potom extrapolujeme do r. 2020 v zmysle súčasných trendov (minimalizácia v 1. sektore, pokles v 2. sektore a zvyšovanie počtu pracovníkov v 3. sektore). Zároveň pre mesto Považská Bystrica uvažujeme s počtom pracovných síl so započítaním predpokladanej odchádzky a dochádzky za prácou.

Približný predpoklad rozmiestnenia pracovných príležitostí vo výrobe a terciéri v jednotlivých mestských častiach Považskej Bystrice do r. 2020 je znázornený v nasledujúcich schémach. Predpoklad vychádza len z odborného odhadu súčasného rozmiestnenia pracovných príležitostí, nakoľko exaktné údaje nebolo možné v rámci spracovania ÚPN mesta získať.